

Pasningsvejledning for art Gulnakket amazone og Gulhovedet amazone

1. Dyreart

Videnskabeligt navn, Amazona ochrocephala auropalliata

Dansk navn: Gulnakket amazone

Videnskabeligt navn: Amazona ochrocephala oratrix

Dansk navn: Gulhovedet amazone

2. Fuldvoksen størrelse:

Gulnakket amazone ca. 38 cm.

Gulhovedet amazone ca. 40 cm.

3. Forventet levealder:

ca. 40 år.

4. Anbefalet størrelse og indretning af anlæg eller bur

Volierestørrelse: L. 300 cm. B. 150 cm. H. 200 cm. Inderrum 1,0 – 2,0 m²

Dette er en anbefalet størrelse til fugle som er i volierer og kan yngle under disse forhold.

Det er vigtigt at sikre at din fugl/fugle ikke flyver væk, dette gøres ved hjælp af en sikkerhedsgang eller sluse som du kan gå ind i og lukke døren efter dig inden du går ind til din fugl.

Rengøring er en vigtig ting, og det skal gøres efter behov, det være sig siddepinde, tråd, vand og foderskåle, som altid skal være rene af hensyn til fremprovokering af sygdomme, i værste fald med døden til følge.

Anbefalet burstørrelse til tamfugle L. 200 cm B. 100 cm 120 cm, men et bur volierer næsten aldrig kan blive for stort, men har du et mindre bur er det vigtigt at din fugl kommer ud at flyve så tit som det er muligt i din stue eller.?

5. Særlige pasningsbehov, herunder særlige krav til temperaturforhold

Af hensyn til deres fjerpleje er det vigtigt altid at have rent badevand, og ved tamfugle er det vigtigt, hvis de ikke har mulighed for at bade, at man efter behov har en blomsterforstøver, og sprøjter vand (gerne tempereret vand) på sin/e fugle som så har mulighed for at pudse og nusse sine fjer.

Du kan også sagtens bruge en stor blomsterforstøver til dine volierfugle, da der er mange fugle som ikke bader af sig selv.

Nogle har også et sprinkleranlæg som kan startes manuelt eller med en lille computer.

Det er godt for fuglene at de har et frostfrit inder rum, de kan være i om vinteren, sådan trives de bedst, selvom flere af amazonpapegøjerne godt kan tåle op til flere frostgrader, når de er af klimatiseret, her kan vi sige at den Gulnakkede amazone er mere følsomme overfor frost end mange af de andre amazonearter pga. dens kødfulde tæer, en god ide er i inder rummet at have et ovenlysvindue så de får lys og ikke kun kunstigt lys. Det kan være nødvendigt med kunstigt lys, hvis dit lokale hvor dine fugle befinder sig er meget mørkt, op til 10 – 12 timer i døgnet.

6. Stimulering og behov for motion

Aktiveringsmuligheder til dine fugle kan være et bundt kviste eller grene som de kan afbarke, der findes også flere muligheder i forskellige former for reb som kan bruges, dog skal man her være meget forsigtig når rebene bliver slidte, da din fugl meget vel kan komme til at hænge i og derved kan gøre skade på sig selv.

Du kan også bruge nogle tykke grene eller stammer eg eller bøg, som du bore nogle huller i, og gemme nogle godbidder, som fuglene skal gøre noget for at få fat i. Eg, bøg og frugtgrene er gode til siddepinde til dit bur eller volierer.

Gulnakket amazone samt den Gulhovedet amazone er nogle af de bedste til at lære at snakke.

Amazonpapegøjer som tamfugle det altid bedst at have 2 fugle, det gælder i øvrigt alle fugle, og så har de hinanden når du ikke lige er der, eller har tid. Det er meget sociale fugle. Der er ikke mange der starter med at købe 2 fugle, men allerede i løbet af kort tid er der mange som indser at det er godt for fuglene og dig. Det er bedst at få fugl nummer 2 så hurtigt som muligt pga. den første hurtigt får sit eget territorium. Og vil gerne have sine nye plejeforældre for sig selv, så det kan være nødvendigt i de fleste tilfælde at anskaffe sig bur nr. 2 så de kan vænne sig til hinanden.

Amazonpapegøjerne er en af de bedre at have som tamfugl, da de i 90 % af tilfældene er en fugl som henvender sig til alle i familien, hvor mange andre fugle som tamfugle er der rigtig mange som er enmandsfugle. Det er vigtigt at du aktiverer din fugl dagligt, det kan være med bordlegetøj eller noget legetøj som den har i sit bur.

7. Fodring

Deres naturlige foder i naturen er nødder, forskellige frugter, bær, skud og af og til fortærer de også insekter hvilket dog mest er i yngletiden.

En af de frugter som du absolut ikke må give dine fugle er avocado da den er giftig.

Du skal heller ikke give dine fugle chokolade, giv dine fugle fuglefoder, det har de bedst af.

Basis foderet er en god amazonblanding uden for mange solsikkefrø i som fuglene hurtigt bliver for fede af hvilket ikke er sundt for fuglene, og meget frugt som er en væsentlig del af deres fødeemner. Som tilskudsfoder er der mange ting som kan gives, du kan gå ud i naturen og plukke hyben, rønnebær, mælkebøtter, stolthenrik, rajgræs, hyrdetaske og fuglegræs mm. Det er dog vigtigt at være opmærksom på, hvor det indsamles, så det ikke sker steder, hvor der er forurening fra f.eks. biler eller sprøjtegifte.

Levende foder som kan gives i yngle tiden, er melorme 6-10 stykker, nogle vil gerne have dem andre ikke. Vitaminer kan gives som flydende i vandet som dog hurtigt fordamper, eller det kan købes i pulverform som godt kan være en fordel da du kan få mineraler i samme blanding, som så drysses på frugterne ca. en knivspids til en fugl, som du giver din fugl, vi gør det 2 gange om ugen.

Du kan også købe pellets og blande ca. 25 % i din amazonblanding, det syntes vi er en god løsning, så får de nogle vitaminer derigennem som de ikke får andre steder, og får forhåbentligt dækket dens behov her igennem.

De vitaminer som du kan give for mange af når du giver dem særskilt har jeg et godt ord som gør det lettere at huske og det er K E D A (KED A)

9. Formering og yngelpleje

Ved parsammensætning er det bedste man kan gøre, er at købe et par ubeslægtede unger, som så kan vokse op sammen, i de fleste tilfælde går det rigtig godt.

Den allerbedste måde at få et par til at gå sammen, og sympatiserer sammen er selvfølgelig at have en lille flok til at gå sammen i en stor voliere og selv finde sig en mage, men det er de færreste der har disse muligheder, både økonomisk, men også at have fugle som er ubeslægtede.

Det bedste er selvfølgelig altid at have ubeslægtede par, selvom vi godt ved at der er flere hvor de er parret med en søskende, og første gang sker der da heller ikke noget ved dette, men ved de arter hvor det kan undgås skal man gøre dette.

Når vi kommer til foråret hvor ynglesæsonen starter, er det en god ide at starte op med at fodre dine fugle, med foder hvor der er mange E vitaminer i som øger befrugtningedygtigheden.

Du kan fodre med opblødte frø som har stået i blød i vand døgn, og her er det utrolig vigtigt at efter et døgn i blødsætning, er det allervigtigste at du skylles dine frø rigtig godt, og her mener vi virkelig godt, så du ikke risikerer at dine fugle får svamp.

Det er også en god ide at give æggefoder, som kan købes i din dyrehandel, eller du kan lave det selv af friske hønseæg, som skal være hårdkogte, og det blænder du så og blander det med rasp, også her kan du iblande vitaminer og mineraler, det er vigtigt når du blander det med raspen at du blander det så det ikke er klæg, sådan at når du tager det op fra blænderen og lader det løbe igennem hænderne så det ikke klæber til dine hænder. Husk hjemmelavet æggefoder skal skiftes hver dag, da det nemt kan blive fordærvet.

Dine amazonpapegøjer skal have en redekasse, og her er det op til dig hvilken kasse du vil bruge, i naturen er der ikke nogle ens modeller, men hule træer hvor nogle har store indgange og nogle har små indgange som de så selv må gnave ud så de kan komme ind i stammen for at yngle.

Men de fleste redekasser som bliver lavet, er størrelsen H. 60 cm x D 30 cm x B 30 og et indgangshul på ca. Ø. 12. cm så vil det også være en god ide hvis din redekasse hænger så du kan kontrollere den udefra, så du ikke skal ind i volieren og derved ikke forstyrre fuglene unødigt.

Som redemateriale du kan bruge er høvlespåner som er rensede ikke trykimprænerede, og et godt lag så de selv kan lave en hulning.

De Gulnakkede amazoner og Gulhovedet amazoner får som regel mellem 2-4 æg som udruges på ca. 28 dage, og det er her du skal være opmærksom på hvornår dine fugle skal ringmærkes, de skal ringmærkes med en lukket 11 mm ring, som kan købes igennem LDF-net.dk. Et godt udgangspunkt er at når ungerne åbner deres øjne, er som regel der dine unger skal ringmærkes med en lukket årstals, ungerne er selvstændige efter ca. 90 – 110 dage, men kan gå sammen med forældrefuglene et godt stykke tid endnu, men når du tager dem fra forældrefugle, måske hen i en opsamlingsvolierer er det vigtigt at fuglene føler sig trygge og bliver socialiseret, derfor er det bedste altid at have mere end en fugl.

10. Typiske tegn på sygdom og nedsat trivsel

Der er altid noget du skal se efter når køber en fugl eller flere, gode sundhedstegn er om fuglene er friske, aktive og er på vagt ved lyde, og har klare øjne, om den er ren ved gattet, at den ikke sidder oppustet så fjerene stritter ud til højre og venstre, og lad dig ikke narre hvis din opdrætter eller fuglehandler, hurtigt stryger hånden op af buret så fuglen pludselig ser frisk ud, køb kun din fugl hvor du har tillid til sælgeren.

Det er vigtigt, at der rette fokus på den enkelte fugls trivsel, og velvære og ikke kun når det gælder størrelsen af bur og voliere. Det er vigtigt at du holder øje med at dine fugle ikke ændre vaner og adfærd, og hold øje med at den er aktiv, man kan tydeligt se om ens fugl trives når man ser til dem hver dag.

Nogle sygdomstegn kan være at fuglen hænger og har hovedet omme i nakken, den kan også have flåd ud af næseborene eller disse kan være stoppede, du kan se at fuglen er beskidt i gattet, din fugl sidder og trøste spiser hele tiden, eller rettere det ser ud som om den spiser.

Forebyggelse af sygdom, sørg for at der er rene foder og vandskåle, samt rent omkring fugle/ne
Diagnosticering af sygdommen kan være svært hvis man ikke har set det før, så det kan være nødvendigt at fuglen skal til dyrlæge, hvis du er medlem af den lokale fugleforening kan du jo også spørge nogle af de erfarende medlemmer om et godt råd.

Behandling kan være svær, når man ikke ved hvad fuglen fejler, men en god varmelampe eller et sygebur kan være en god ting at have, så fugle ikke sidder og fryser. Men sørg for at din fugl kan komme væk fra varmen, og gå hen til varmen hvis den har behov herfor.

Øvrige informationer

Den Gulnakkede amazone og den Gulhovede amazone er på CITES liste 1 over truede arter i naturen.

Der kræves en lukket årstalsring eller en microchip ved salg af disse arter, men det er også god ting at gøre, for det første kan man altid se hvor gammel fuglen er, og din garanti for at den er en opdrættet fugl, og ikke en importfugl. Ved salg af disse fugle kræves et CITES Certifikat fra Skov og Naturstyrelsen, som du skal ansøge om hvis du får unger til salg.

Udseende: Farverne på begge disse arter kan være meget afvigende og forskelligartet. Ingen kønsforskell, men man kan få taget en DNA test så man er sikker på om man har en han eller hun, dette kan alt sammen få at vide ved opdrætteren eller fuglehandleren.

Gulnakket amazone

Gulhovedet amazone

Udbredelse

Gulnakkede amazon har et stort udbredelses område fra den sydlige del af Mexico, Guatamala, El Salvador, Honduras, Nicaragua samt den nordvestlige del af Costa Rica langs stillehavet og et godt stykke ind i nordlige Argentina .Biotop: De befinder sig ofte på åbne steder inde i den tropiske regnskov og finder deres rede i hule træer i underskoven, men også her er der ingen regler uden undtagelser.

Den Gulhovedet amazone har udbredelses område i den centrale del af Mexico ud mod Stillehavet, samt hele mexicos kyst til den Mexicanske golf og den nordlige del af Belize

Lovgivning og dokumentation

Den Gulnakkede amazone og den Gulhovede amazone er på Cites liste 1 over truede arter i naturen. Der kræves en lukket årstalsring eller en microchips ved salg af disse 2 arter, men det er også godt ting at gøre, for det første kan man altid se hvor gammel fuglen er, og din garanti for at den er en opdrættet fugl, og ikke en importfugl. Ved salg af disse fugle kræves et Cites Certifikat fra Skov og Naturstyrelsen, som du skal ansøge dem om hvis du får unger til salg.

Det er altid en god ide at få en overdragelses attest, med fuglens ringnummer på så du ikke får problemer med myndighederne, du skal altid have navn og adresse på sælgeren, ligesom hvis du sælger fuglen også skal have navn og adresse på køberen af fuglen.

Slutblok

Denne pasningsvejledning er for hold af fugle som familie- eller hobbydyr. Disse fugle kan eventuelt holdes forsvarligt på andre måder end beskrevet i denne vejledning.

Denne pasningsvejledning er lavet af Benny Kløppel, Landsorganisationen Danske Fugleforeninger (ldf-net.dk) med støtte fra Dyrevelfærdspuljen, 2014.